

F R I   F A G S E V E G E L S E

organ for

Den Fri Arbeidernes Faglige Landsorganisasjon.

Nr. 10.

5. årgang.

7. mai 1945.

Aroeidslivet etter befrielsen.

En tysk kapitulasjon i Norge kan nå ventes når som helst. Det blir i overgangstiden uomgjengelig nødvendig at arbeidslivet opprettholdes uten avbrekk. Bare da vil det bli mulig hurtig og effektivt å få vårt krigspregete produksjonsliv ominnstillet til fredssituasjon. Så lenge ingen andre paroler eller retningslinjer foreligger, må derfor enhver bli på sin arbeidsplass, selv om det dreier seg om direkte krigsproduksjon. Dette er absolutt nødvendig for å unngå det kaos som vil oppstå hvis alle skulle styrte fra sine midlertidige plasser og søker til sine hjemsteder. De som er tvangsutskrevet og de som på grunn av sin deltagelse i krigen eller motstandsbevegelsen er kommet vekk fra sitt gamle arbeid, skal ifølge vedtatt forordning få sitt arbeid tilbake. Det vil så snart som mulig bli kunngjort hvordan enhver skal melde seg til sin tidligere arbeidsplass. - Ingen arbeidsgiver må i overgangstiden avskjedige noen uten godkjennning fra myndighetene. Eventuelle konflikter med arbeidsgiverne må ikke møtes med plutselige aksjoner, men søkes ordnet gjennom de faglige organisasjoner. - Når sefrielsen er et faktum, må enhver arbeider og funksjonær snarest mulig bringe sitt organisasjonsforhold i orden.

Situasjonen.

Når dette skrives (kl.5 i natt) foreligger det ennå ingen tysk kapitulasjon for vårt lands vedkommende. Et forlydende sier at Montgomery skal ha avslått å godta en tilbodus overgivelse i Norge fordi tilbodus ikke også var rettet til russerne. På den annen side foreligger det ikke noen offisielle meldinger om at ~~sjansene for en fredelig kapitulasjon~~ er slitt mindre. Det er videre verd å merke seg at Dönitz i en ny radikale uttrykkelig har pressert at ordenen til de tyske truppene om ikke å begynne gerillavirksomhet eller ødelegging av transportmidler o.l. også omfatter Norge. - Vår regjering som står i intim kontakt med så vel H.L. som den norske og allierte overkommando har sendt ut en innstendig oppfordring om å bevare ro og disiplin. Utviklingen i Holland og Danmark etter kapitulasjonen viser klart at vi også i den aller første tiden etter en eventuell kapitulasjon, må følge denne hensetting.

Sammendrag av søndagens meldinger: Restene av 9. og 12. t.armé på midtfronten har overgitt seg til 9. am. armé. - I Münchenområdet kapitulerte to tyske armer lørdag. (200-400.000 mann). Vapenstilstanden inntrådte her søndag kl. 12. 24. t.armé ved Lichtenstein har kapitulert for 1. fr. armé. Praktisk talt bare hovedkvarteret var igjen. - Foruten i Norge står det nå tyske tropper i Tsjekkoslovakia, Østerrike, Kroatia, på Kreta og Syr i Egeehavet, i La Rochelle og et par andre franske havner, i Breslau, Kurland, på Kanaløyene samt et par steder i Nord-Tyskland på russernes avsnitt. De hardeste kampene pågår i Tsjekkoslovakia hvor amerikanerne etter å ha tatt Pilsen rykker mot Praha der det foregår harde kamper mellom tyskere og hjemmestyrker. - 87 dansker er drept under kamper etter kapitulasjonen. Befridd av de allierte: Kong Leopold av Belgia, Daladier, Weygand, Reynaud, Gábor Ágoston og Niemöller. Fanget: Den tyske overbøddel i Polen, Frank (etter selvmordsforsök i Berchtesgaden), v. Neurath, Reichspræsident dr. Frick (Sachsen-Mähren) og Hitlers adjutant. - 130 danske kommunister antas myrdet i Tyskland.

SISTE:

I DEN NORSKE SENDINGEN KL. 6,30 IDAG BLE DET SAGT AT ALLE LONDON-AVISER IMORGNS REGNER MED AT TYSKLANDS ENDELIGE OG TOTALE KAPITULASJON ER UMIDDELBAR FORESTÅNDE: MAN MENER AT DÖNITZ NA HAR GATT MED PÅ BEFINGELSÈSLOS OVERGIVELSE TIL SAMTLIGE 3 STORMAKTER. KAPITULASJONEN VIL BLI KUNNGJORT SAMTIDIG I LONDON, WASHINGTON OG MOSKVÁ. CHURCHILL SKAL MELDE NYHETEN GJENNOM RADIO. KONG GEORG ER KOMMET TIL LONDON.

Allerede sist onsdag kom general Montgomerys hovedkvarter og tilbød å forhandle om kapitulasjon og neste dag inntant storadmiral von Friedburg og 4 andre høytaendt tyske offiserer seg hos Montgomery og tilbød overgivelse til de vestallierte av 3. tyske armegruppe som sto overfor russerne i Nord-Tyskland. Montgomery svarte at det kunne han ikke gå ned på. Disse styrker måtte overgi seg til russerne. I stedet spurte han om ikke de tyske styrker som sto overfor 2. britiske og 1. kanadiske arme i Vest-Holland Nordvest-Tyskland, Schleswig-Holstein og Danmark innoefattet også Helgoland og de Frisiske øer, var villig til å kapitulere. Tyskerne svarte først nei, men da Montgomery på et kart viste dem hvor den militære situasjon hadde utviklet seg i løpet av det siste døgn, endret de plutselig mening. Det var tydelig at de ikke visste hvor ille situasjonen var. Admiral von Friedeburg brøt endog sammen i voldsom gråt. Delegasjonen reiste nå tilbake for å få fullmakt av feldmarsjall von Busch til å undertegne en ortingelseslös kapitulasjon. Dagen etter - fredag kl. 16,25 - var delegasjonen kommet tilbake til Montgomerys hovedkvarter på Lüneburgerheden og kapitulasjonsceremonien var undsgjort i løpet av 5 minutter. Først undertegnet de tyske representanter, bleks og sterkt beveget. Montgomery skrev deretter under på kapitulasjonsdokumentet, idet han gjorde merkebas på at han handlet på vegne av general Eisenhower. Kapitulasjonen ble utfordrigget på engelsk og tysk, den engelske tekstu skulle være rettsgyldig ved eventuell tvist. Vi svilene skulle innvare kl. 1. morgenen. Den siste kamphandling forekjem kl. 7,10 da et Focke-Wulf-vaskin ble skutt ned av engelske piloter.

De praktiske detaljer ved overgivelsen ble bestemt i et møte kort etter at kapitulasjonen var undertegnet. Montgomery uttalte at en pressekonferanse at han ikke hadde hatt anledning til å drøfte spørsmålet om Norges skjeune, dels fordi ingen representanter for den tyske forsvarsmykt i Norge var til stede og dessuten fordi dette spørsmålet også angikk russerne som sto i Nord-Norge. I en av paragrafene i overgivelsesdokumentene understrekkes for øvrig at kapitulasjonen ikke har noe å gjøre med de forhandlinger som pagas om total tysk kapitulasjon på alle frontavsnitt. Søndag ble det i Hilversum undertegnet et supplerende kapitulasjonsdokument av general Blaskowitz på vegne av de tyske styrkene i Vest-Holland, som bekreftet det dokument som var undertegnet i Montgomerys hovedkvarter.

I Danmark er det etter befrielsen kommet til sammenstøt mange steder i landet mellom fanatiske tyske og danske nazister og danske hjemmestyrker, til dels støttet av allierte styrker. De sistnevnte er imidlertid herre over situasjonen. Hjemmestyrkene og politistyrker som kom fra Sverige i samme dagslipp som kapitulasjonen var et faktum, har arrestert tusener av quislinger. Dr. Best og Fritz Claussen er blant dem som er tatt i forvaring.

I Holland har det også vært uroligheter, flere hollendere som fikket befrielsen er drept av S.S.-soldater bl.a. i Rotterdam og Dordrecht.

Våre landsmenn som gjennom lengre måneder og år har utholdt fangenskap i tyske konsentrationsleire er kommet til Sverige. De er igjen frie mennesker i et fritt land. Hele nasjonen har med spenning og engstelse hatt disse landsmenn i tankene helt fra den dag de første ofrene ble sendt sørover. Etter hvert ble det flere og flere av dem. Vi som levet på "frifot" i "konsentrationsleiren Norge" hadde til slutt alle en eller flere slektinger og venner i Gestapos fangehull. Mange av dem har også blitt under i fangenskapet og enna flere er blitt eldet., slitt og underernært. For oss her hjemme har de alle vært et levende styrke Norge og et symbol på motstandsviljen og standhaftigheten i folket vårt.

Det har vært vilt brennende ønske og et mål for vår kamp at også de skulle bli befried sammen med landet. Nå er det merkelig hendt at de gjenvant friheten før oss. Vi vet at deres tanker er hos oss i disse avgjørende timene. Vi sender den vår hjerteligste hilsen og tilber utålmodig timene til vi kan rekke dem hendene til velkommen i et fritt og seirende Norge med en